

2025-04-30

Förvaltningscontroller
Nina Nilsson
010-355 52 98
nina.nilsson@vastervik.se

Remissvar: Administrativa sanktioner i socialförsäkringen (Ds 2025:8)

Sammanfattning

Västerviks kommun ställer sig i huvudsak bakom förslagen i utredningen. Beträffande förslaget om avstängning, som i sak är bra, finns dock en väsentlig risk att kostnader vältras över på kommunerna.

Principen att sanktionsavgift efterges när god man/legal företrädare lämnat felaktiga uppgifter sänder helt fel signaler. Det medför att dessa företrädare är helt skyddade vilket ytterligare försvagar rättsskyddet för den enskilde.

Kommunen ser positivt på att de administrativa sanktionerna ska följas upp. De sammantagna effekterna, som kan inbegripa ekonomiska konsekvenser för kommunerna, bör analyseras utifrån kostnadsansvar.

Ett införande av ett administrativt sanktionssystem skulle vara ett kostnadseffektivt sätt att hantera bidragsbrott. Dock befaras att information om bidragsbrott kan missas nära andra myndigheter behöver registersammanfattningar från polisens misstanke- och belastningsregister om det tas bort som straffrättslig påföljd i vissa fall.

Förutsättningar för sanktionsavgift (stycke 3.2.1)

Gode män och förvaltare kan inte bli föremål för sanktionsavgift enligt förslaget. Det är anmärkningsvärt att de är helt skyddade (förutom vid misstanke om bidragsbrott i vissa fall) när de företräder en person som inte själv klarar dessa uppgifter. En företrädare har normalt god kännedom om förfarandet vid bidragsansökningar och har tagit på sig uppdraget att företräda den bidragsberättigade. Krav kan då ställas på att de lämnar korrekta uppgifter, och sanktionsavgift bör kunna påföras god man/förvaltare.

Nedsättning av sanktionsavgift (stycke 3.2.5)

Enligt förslaget kan sanktionsavgiften sättas ner om det antas bero på ålder, hälsa eller liknande förhållande. Här är det viktigt att man inte slentrianmässigt minskar en sanktionsavgift för att en person är äldre eller har ett sjukdomstillstånd. Om man uppbär sjukersättning är man per definition sjuk i någon mening, men kan ändå medvetet ha fuskat. Viktigt är att myndigheternas service- och utredningsskyldighet fungerar på ett bra sätt.

Sanktionsavgift i stället för straffrättslig påföljd (stycke 3.3.2)

I remissen beskrivs ett införande av en underrättelseskyldighet mellan myndighet och polis/åklagare för att inte riskera dubbla förfarande när sanktionsavgift ersätter straffrättslig påföljd. Det saknas dock information om hur det ska registreras när någon fått beslut om en sanktionsavgift. Vid flera verksamheter inom socialtjänsten behöver man kunna sammanfatta uppgifter från polisens misstanke- och belastningsregister inför beslut som godkännande av jour- och familjehem vid placeringar av barn och unga, uppdrag som personlig assistent, inom hemtjänst med flera för att skydda samhällets utsatta individer.

Avstängning från en förmån (stycke 3.5)

En avstängning från en förmån kan leda till att en person tvingas söka försörjningsstöd hos kommunen. Enligt förslaget får en avstängning inte vara oskälig, vilket kan vara fallet om personen tvingas söka ekonomiskt bistånd som en följd av avstängningen.

En kommun har alltid det yttersta ansvaret för sina kommuninvånare, och här är det viktigt med tydlighet att dessa omständigheter medför att avstängning är oskäligt. Följden blir annars en övervältring av kostnader för socialförsäkringssystemet - som ska vara statligt - till kommunen. Det innebär i så fall både en kostnad för det utbetalade ekonomiska biståndet samt en ökad arbetsbelastning för socialsekreterare.

Uppföljning av förslagen (stycke 9)

Det är viktigt att den föreslagna uppföljningen innefattar ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Om det ekonomiska biståndet ökar på grund av avstängningar i socialförsäkringen, bör kostnaden regleras genom ökade generella statsbidrag till kommunerna.